

Алена ГОГОЛЕВА
Кытаанан

Жанна БАРАШКОВА,
издательский директор

Понедельник, 28 марта	Вторник, 29 марта	Среда, 30 марта	Четверг, 31 марта	Пятница, 1 апреля	Суббота, 2 апреля	Воскресенье, 3 апреля
05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00 Новости 09.05 Контрольная закупка 09.40 Жить здорово! 10.50 ЖКХ 11.45 Женский журнал 12.20 Модный приговор 13.20 Детективы 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.20 Хочу знать 15.50 Т/с "Обручальное кольцо" 16.50 Федеральный судья 18.00 Вечерние Новости 18.20 Т/с "След" 19.00 Давай поженимся! 20.00 Жди меня 21.00 Время 21.30 Т/с "Возмездие" 22.30 Свидетели 23.30 Ночные новости 23.50 Т/с "Следствие по телу" 00.40 Х/ф "Дежурный папа" 02.30 Х/ф "Дядя и Макс"	05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00 Новости 09.05 Контрольная закупка 09.40 Жить здорово! 10.50 ЖКХ 11.45 Женский журнал 12.20 Модный приговор 13.20 Детективы 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.20 Хочу знать 15.50 Т/с "Обручальное кольцо" 16.50 Федеральный судья 18.00 Вечерние Новости 18.20 Т/с "След" 19.00 Давай поженимся! 20.00 Пусть говорят 21.00 Время 21.30 Т/с "Возмездие" 22.30 Управление снегом 23.30 Ночные новости 23.50 На ночь глядя 00.40 Х/ф "Дежурный папа: Летний лагерь" 02.30 Х/ф "Забуренное лезвие"	05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00 Новости 09.05 Контрольная закупка 09.40 Жить здорово! 10.50 ЖКХ 11.45 Женский журнал 12.20 Модный приговор 13.20 Детективы 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.20 Хочу знать 15.50 Т/с "Обручальное кольцо" 16.50 Федеральный судья 18.00 Вечерние Новости 18.20 Т/с "След" 19.00 Давай поженимся! 20.00 Пусть говорят 21.00 Время 21.30 Т/с "Возмездие" 22.30 Среда обитания 23.30 Ночные новости 23.50 Белый ворончик 00.40 Х/ф "Мария-Антуанетта" 03.05 Х/ф "Романтическое преступление"	05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00 Новости 09.05 Контрольная закупка 09.40 Жить здорово! 10.50 ЖКХ 11.45 Женский журнал 12.20 Модный приговор 13.20 Детективы 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.20 Хочу знать 15.50 Т/с "Обручальное кольцо" 16.50 Федеральный судья 18.00 Вечерние Новости 18.20 Т/с "След" 19.00 Давай поженимся! 20.00 Пусть говорят 21.00 Время 21.30 Т/с "Возмездие" 22.30 Человек и закон 23.30 Ночные новости 23.50 Судите сами 00.50 Х/ф "Никогда не разговаривай с незнакомцами" 02.20 Х/ф "Любовь во время холеры"	05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00 Новости 09.05 Контрольная закупка 09.40 Жить здорово! 10.50 ЖКХ 11.45 Женский журнал 12.20 Модный приговор 13.20 Детективы 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.20 Хочу знать 15.50 Т/с "Обручальное кольцо" 16.50 Федеральный судья 18.00 Вечерние Новости 18.20 Поле чудес 19.40 Пусть говорят 21.00 Время 21.30 Х/ф "Каникулы строгого режима" 23.40 Х/ф "Сказка про темноту" 02.20 Х/ф "...И правосудие для всех" 04.30 Т/с "Вспомни, что будет"	05.40, 06.10 Х/ф "Амнистия" 06.00, 10.00, 12.00 Новости 07.20 Играй, гармонь любимая! 08.10 М/с "Новая школа императора", "Утиные истории" 09.00 Умницы и умники 09.40 Слово пастыря 10.15 Смак 10.50 Станислав Говорухин. Место встречи... 12.15 Х/ф "Пассажирка" 14.10 Т/с "Благословите женщину" 18.00 Х/ф "Воронцовский стрелок" 20.00, 21.15 Фабрика звезд. Возвращение 21.00 Время 22.30 Проекторперисхилтон 23.10 Что? Где? Когда? 00.20 Х/ф "Миллионер поневоле" 02.05 Х/ф "Двое в шляпе" 04.05 Х/ф "Свайпер 2"	06.00, 10.00, 12.00 Новости 06.10 Х/ф "Седьмая пуля" 07.50 Служу отечеству! 08.20 М/с "Мики Маус и его друзья", "Чудеса на виражах" 09.10 Зоррове 10.15 Непутевые заметки 10.30 Пока все дома 11.30 Фазенда 12.15 Х/ф "Неподдающиеся" 13.40 Волшебный мир Дисней. "Бэмби" 15.00 Х/ф "Титаник" 18.30 Жесткие игры 21.00 Воскресное "Время" 22.00 Мульти личности 22.30 Yesterday live 23.20 Поэзия 00.30 Х/ф "Полночный экспресс" 02.45 Х/ф "Дурдом на колесах"
05.00 Утро России 09.05 Д/ф "Безответная любовь. Римма Казакова" 10.00 О самом главном 11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести 11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва 11.50 С новым домом! 12.50 Т/с "Каменская" 13.45 Дежурная часть 14.50 Т/с "Кулагин и партнеры" 16.50 Т/с "Ефросинья. Продолжение" 17.55 Т/с "Все к лучшему" 18.55 Т/с "Институт благородных девиц" 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Т/с "Всегда говори всегда" 23.50 Вести+ 00.10 Х/ф "Человек, который молчал"	05.00 Утро России 09.05 Д/ф "Смерть Монте-Кристо. Виктор Авилов" 10.00 О самом главном 11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести 11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва 11.50 С новым домом! 12.50 Т/с "Каменская" 13.45 Дежурная часть 14.50 Т/с "Кулагин и партнеры" 16.50 Т/с "Ефросинья. Продолжение" 17.55 Т/с "Все к лучшему" 18.55 Т/с "Институт благородных девиц" 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Т/с "Всегда говори всегда" 22.50 Д/ф "Старший сын Сталина" 23.50 Вести+ 00.10 Х/ф "Дублиеры"	05.00 Утро России 09.05 Д/ф "Проклятие фараонов" 10.00 О самом главном 11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести 11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва 11.50 С новым домом! 12.50 Т/с "Каменская" 13.45 Дежурная часть 14.50 Т/с "Кулагин и партнеры" 16.50 Т/с "Ефросинья. Продолжение" 17.55 Т/с "Все к лучшему" 18.55 Т/с "Институт благородных девиц" 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Т/с "Всегда говори всегда" 22.50 Д/ф "Старший сын Сталина" 23.50 Вести+ 00.10 Х/ф "Империя Солнца"	05.00 Утро России 09.05 Д/ф "В огнедышащей лаве любви. Светлана Светличная" 10.00 О самом главном 11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести 11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва 11.50 С новым домом! 12.50 Т/с "Каменская" 13.45 Дежурная часть 14.50 Т/с "Кулагин и партнеры" 16.50 Т/с "Ефросинья. Продолжение" 17.55 Т/с "Все к лучшему" 18.55 Т/с "Институт благородных девиц" 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Т/с "Всегда говори всегда" 22.50 Д/ф "Свидетели". Тайны кремлевских протоколов. Валентин Фалин 01.20 Х/ф "Менталь"	05.00 Утро России 09.05 Мусульмане 09.15 Мой серебряный шар 10.10 О самом главном 11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести 11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва 11.50 С новым домом! 12.50 Т/с "Каменская" 13.45 Дежурная часть 14.50 Т/с "Кулагин и партнеры" 16.50 Т/с "Ефросинья. Продолжение" 17.55 Т/с "Все к лучшему" 18.55 Т/с "Институт благородных девиц" 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Фактор А 22.00 Юрмала 23.55 Х/ф "Безумно влюбленный" 02.00 Х/ф "Миллион лет до нашей эры"	05.10 Х/ф "Неисправимый лунг" 06.45 Вся Россия 06.55 Сельское утро 07.25 Диалоги о животных 08.00, 11.00, 14.00 Вести 08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва 08.20 Военная программа 08.50 Субботник 09.30 Городец 10.05 Комната смеха 11.20 Дежурная часть 11.50 Честный детектив 12.20, 14.30 Т/с "Кружева" 16.15 Субботний вечер 18.10 Шоу "Десять миллионов" 19.10, 20.40 Х/ф "Пусть говорят" 20.00 Вести в субботу 23.40 Девчата 00.15 Х/ф "Пикап. Съем без правил" 01.50 Х/ф "Плохая репутация"	05.00 Х/ф "Сицилианская защита" 06.40 Сам себе режиссер 07.30 Смехопанорама 08.00 Утренняя почта 08.40 Сто к одному 09.25 Города и Веси 10.20 Неделя в городе 11.00, 14.00 Вести 11.10, 14.30 Т/с "Индус" 14.20 Вести-Москва 15.15 Золотой патефон 17.05 Танцы со звездами 20.00 Вести недели 21.05 Х/ф "Любовь приходит не одна" 23.00 Специальный корреспондент 00.00 Геннадий Хазанов. Повторение пройденного 00.30 Х/ф "Перелом"
11.00, 13.30, 19.45 Все включено 11.55, 07.45 Моя планета 12.25 Индустрия кино 13.00, 14.45, 15.00, 18.00, 22.20, 06.15 Вести-Спорт 13.15, 17.40, 04.00, 07.30 Вести.ли 15.05 Лыжный спорт. Чемпионат России. Дуэнтон. Трансляция из Тюмени 18.15 Top Gear. Специальный выпуск. Боливия 20.20 Профессиональный бокс. Дмитрий Пирог (Россия) против Хавьера Масоля (Аргентина). Бой за титул чемпиона мира в среднем весе по версии WBO. Трансляция из Екатеринбурга 22.40 Хоккей. КХЛ. Финал конференции "Восток". "Металлург" (Магнитогорск) - "Салават Юлаев" (Уфа). Прямая трансляция 01.15 Х/ф "Кто я?" 04.15, 10.10 Неделя спорта 05.10, 09.05 Top Gear 06.25 Страна.ли	11.00, 13.30, 19.05 Все включено 12.00, 06.50, 08.15 Моя планета 12.30 Наука 2.0 13.00, 14.40, 18.00, 22.15, 04.15, 06.10 Вести-Спорт 13.15, 17.40, 04.00, 08.00 Вести.ли 14.55 Лыжный спорт. Чемпионат России. Эстафета. Женщины. Прямая трансляция из Тюмени 18.15 Неделя спорта 20.10 Баттлон. "Мировая гонка звезд". Масс-старт. Трансляция из Германии 20.55 Баттлон с Дмитрием Губерниевым 21.30 Баттлон. "Мировая гонка звезд". Гонка преследования. Трансляция из Германии 22.30 Х/ф "Стальные тела" 00.35, 10.30 Основной состав 01.10 Хоккей. КХЛ. Финал конференции "Запад". "Атлант" (Московская область) - "Локомотив" (Ярославль). Прямая трансляция 04.40 Футбол. Чемпионат Европы - 2012. Отборочный турнир. Литва - Испания. Прямая трансляция	11.00, 13.30, 16.05, 21.05 Все включено 11.55, 05.05, 09.25 Top Gear 13.00, 14.40, 18.35, 22.05, 04.15, 06.10 Вести-Спорт 13.15, 17.40, 04.00, 07.30 Вести.ли 14.55 Лыжный спорт. Чемпионат России. Эстафета. Женщины. Прямая трансляция из Тюмени 18.15 Лыжный спорт. Чемпионат России. Эстафета. Мужчины. Прямая трансляция из Тюмени 18.55 Х/ф "Спартак" 22.20, 10.25 Хоккей России 22.55 Хоккей. КХЛ. Финал конференции "Восток". "Металлург" (Магнитогорск) - "Салават Юлаев" (Уфа). Прямая трансляция 01.25 Волейбол. Чемпионат России. Мужчины. 1/4 финала. Прямая трансляция 03.15 Профессиональный бокс. Дэнис Бахтов (Россия) против Вячеслава Глазкова (Украина). Трансляция из Екатеринбурга 04.35 Алкоголизм 06.20, 07.45 Моя планета	11.00, 13.30, 20.15 Все включено 11.55 Top Gear 13.00, 15.00, 18.00, 22.05, 04.15, 06.05 Вести-Спорт 13.15, 17.40, 04.00, 07.25 Вести.ли 14.30, 10.25 Спортивная наука 15.15, 16.50, 07.40 Моя планета 16.20 В мире животных с Николаем Дроздовым 18.10 Стальные тела 21.00 Мертвая зона 22.25 Волейбол. Чемпионат России. Мужчины. 1/4 финала. Прямая трансляция 00.15 Основной состав 00.40 Хоккей. КХЛ. Финал конференции "Запад". "Локомотив" (Ярославль) - "Атлант" (Московская область). Прямая трансляция 03.15 Профессиональный бокс. Дмитрий Пирог (Россия) против Хавьера Масоля (Аргентина). Трансляция из Екатеринбурга 04.35 Рейтинг Тимофея Баженова 05.05 Top Gear 06.15 Наука 2.0	11.00, 13.30, 21.05 Все включено 11.55, 20.05 Top Gear 13.00, 15.00, 18.00, 22.20, 04.30, 04.50, 07.20 Вести-Спорт 13.15, 17.40 Вести.ли 14.30 Технологии спорта 15.15, 07.30, 09.05 Моя планета 16.20 Наука 2.0 16.55 Рыбалка с Радзиевским 17.10 Рейтинг Тимофея Баженова 18.15 Х/ф "Детонатор" 21.50, 10.25 Футбол России. Перед туром 22.40 Хоккей. КХЛ. Финал конференции "Восток". "Салават Юлаев" (Уфа) - "Металлург" (Магнитогорск). Прямая трансляция 01.15 Бутлегеры. Алкоголизм 02.05 Х/ф "Торей - 5" 04.00, 08.35 Вести.ли. Пятница 04.55 Смешанные единоборства. M-1 Selection. Трансляция из Махачкалы	11.00, 10.00 Страна.ли 12.00, 13.45, 08.55 Моя планета 13.00, 14.35, 14.50, 18.00, 22.20, 04.25, 04.40, 07.15 Вести-Спорт 13.10 Вести.ли. Пятница 14.05 В мире животных с Николаем Дроздовым 14.55 Баттлон. Чемпионат России. Спринт. Мужчины. Прямая трансляция из Тюменской области 16.20 Х/ф "Ультрафиолет" 18.15 Задорновская шутка 18.55 Top Gear. Специальный выпуск. Вьетнам 20.25 Х/ф "Торей - 5" 22.40 Хоккей. КХЛ. Финал конференции "Запад". "Атлант" (Московская область) - "Локомотив" (Ярославль). Прямая трансляция 01.15 Проф. бокс 02.25 Футбол. Чемпионат Англии. "Арсенал" - "Блэкберн". Прямая трансляция 04.50 Смешанные единоборства 07.25 Top Gear 08.25 Индустрия кино	11.00 Футбол. Чемпионат Англии. "Арсенал" - "Блэкберн" 13.00, 14.35, 14.50, 18.50, 04.25, 04.40, 06.45 Вести-Спорт 13.15 Рыбалка с Радзиевским 13.30 Индустрия кино 14.05 Страна спортивная 14.55 Баттлон. Чемпионат России. Спринт. Женщины. Прямая трансляция из Тюменской области 16.20 Top Gear. Специальный выпуск. Вьетнам 17.55 Баттлон. Чемпионат России. Гонка преследования. Мужчины. Прямая трансляция из Тюменской области 18.55 Первая спортивная лотерея 19.00 Магия приключений 19.55 Футбол. 21.55 Хоккей. КХЛ. 00.15 Футбол. Премьер-лига. ЦСКА - "Краснодар". Прямая трансляция 02.25 Х/ф "Убрать Картера" 04.50 Х/ф "Горей - 5" 06.55, 09.10 Моя планета 08.00 Страна.ли
17.30 "Гован" 18.00 "Саха Сирэ" информационная биржа 18.15 "Тубунтар, тунуктар" ("Сунтаар") ТВ 18.45 "Кундэн". Айыы сырдатыа 19.00 "Якутия" Информационная программа 19.15 "Харах дагыгар" аһаас эфир 20.15 "Федерация" 20.30 "Саха Сирэ-Якутия" 21.05 "Эргиттэ" 21.20 "Ааллуку мас". Айыы сырдатыа 22.05 "Недьююмусту в Якутия" 22.20 "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа	17.30 "Полярная звезда". Мировая цивилизация 18.00 "Саха Сирэ" информационная биржа 18.15 "Олохун кимус бурдугун торолутан..." ("Амма") ТВ 18.45 "Кундэн" 19.00 "Якутия" Информационная программа 19.15 "Чолгон" 20.00 "Уолан" 20.15 "Бизнес-формула" 20.30 "Саха Сирэ-Якутия" 21.05 "Тонка киллени" 21.35 "Кыпалык ункуулурун кавдарбын..." 22.05 "Выбор недели" 22.20 "Саха Сирэ-Якутия"	17.30 "О патристическом воспитании" (ТРК "Алмаз-ный край") 18.00 "Саха Сирэ" информационная биржа 18.15 "Шаг к открытию" (ТВ "Спектр") 18.45 "Кундэн" 19.00 "Якутия" Информационная программа 19.15 "Социум" прямой эфир 20.00 "Тыа сирэ" 20.30 "Саха Сирэ-Якутия" 21.05 "Байанай" 21.35 "Кинизавод" 22.05 "Вырастай-ка" 22.20 "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа	17.30 "Хотугу сулус". Хомус кутуллар доросото 18.00 "Саха Сирэ" информационная биржа 18.15 "Ункуулу кэрэхсээн..." ("Борогон") ТВ 18.45 "Кундэн". Дикти лаары 19.00 "Якутия" Информационная программа 19.15 "Диалог с властью" прямой эфир 20.30 "Саха Сирэ-Якутия" 21.05 "ТБ-спорт". Суперфинал "САХАБА" (мужчины) 22.10 "Наше здоровье" (ТВ "Алдан") 22.25 "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа (по г. Якутску)	17.30 "Гован" 18.00 "Саха Сирэ" информационная биржа 18.15 "Хабыл". Ат суудуута ("Ханалас") ТВ 18.45 "Кундэн" 19.00 "Якутия" Информационная программа 19.15 "Парламентский вестник" 19.45 "Олохто ыһыада" 20.30 "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа 21.05 "Кизиллик" аһаас эфир 22.05 "Вообще, дэриэбинэ..." 22.50 "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа (по г. Якутску)	17.00 "Ыраас, сырдык ыраада..." ("Маарыкчаан") ТВ 17.30 "Тарбаакаттын астыаха" 18.00 "Истин илдин" 18.45 "Через тернии к звездам" (ТВ "Норба") 19.00 "Моя школа". "День смеха" в школах 19.30 "Саха сирэ. Кундэн кун" информационная биржа 20.05 "Хомус Аан дойду-таады VI-с конгрессин кэрэс" аһаас биржи 20.50 "Отчий дом" 21.20 "ТВ-спорт: Всероссийский турнир по вольной борьбе памяти Р.М. Дмитриева"	17.00 "Полярная звезда" 17.30 "Кундэн" 17.45 "Истин илдин" 18.30 "Кас тыл". Этнограф Н.А. Алексеев 19.00 "Уруу алгыһа" 19.15 "Профессионал +" 19.30 "Якутия. День за днем" информационная программа 20.05 "Сарлаана" 20.35 "Праздник в нашем доме" 21.05 "Этиэн хомус" 1ч.

Уйгу кытата

"Чурапчы" ТХПК "Сага олох" хаһыакка анал сыһыарыыта

Кулун тутар
26 күнэ
Субуота
№ 41-42
(10290-10291)

СЫҤҤАРЫЫ АНАЛА

Эһиги "Уйгу кытата" дьээн "Чурапчы" тыа хаһаайыстыбатын потребительскай кооперативын "Сага олох" хаһыакка ийгэ биһирдэ тахсар сыһыарыытын туттутут. Былларын курдук, биһиги Чурапчы улуусун дьонун-сэргэтин сүрүн дьарыкпыт тыа хаһаайыстыбата, эһи-үүтү, уйгуну-бийагы дэлэтини буолар. Улууспут 268 бааһынай хаһаайыстыбалара, Чыапсара, Мындаарайы производственной кооперативтар уонна чааһынай ыаллар бары "Чурапчы" ТХПК тула түмүскэн 15-с сылын үлэлээн-хамсаан кэллбит. Бу кэм устата кооператив 120 мөлүйүүн суумалаах сүрүн средствонун мунньууна, бачача кыагырда, билиннэ, үлэтэ-хамнаа кэпсэтэ. Ити муньууллубут баай кооператив бары пайициктаахтарын уопсай бас биллэрэр буолар.

Кооператив салалтата хас үүмүт сүл түмүтүнэн нэһиликтэри кэрийэн отчуоттуура, муньахтыыра үтөскө кубулуйда. Онно сылдан биллэхсэниггэххэ дьон-сэргэ кооператив уонна уопсайынан улууска тыа хаһаайыстыбатын турутун туһунан биллэрэр-көрүүлэрэ татыма, итэҕэһэ көстөр. Ол түмүгэр араас төттөрү өйдөбүлүр үөскүүллэрэ, сыһа-халты тыл-өс тарҕана, олоҕу суох куолулааһын да тахсар малдьах буолбатах.

Ол барыта үлэ-хамнас, туруктуу туһунан иһитиннэрииллэрин (информация) ситэ тиийбэттэн, өйдөтүү үлэ сөптөөхтүк барбатыттан тахсара саарбаа суох. Ол сөп курдук, Төр дьэтэххэ ити сыла биһирдэ-иккүтэ ыттылар муньахтарга нэһиликтэннэ хото сылдьыбат, бөкөтүнэн сырдыгыбыт итэҕэс олгон уонна хайа да киһи биһирдэ истибитин барытын куруук ойдүгөр тутар, ырыгалыыр кыага суох. Онтон билбэт эбэтэр сурах хоту үксүн «үһү» дьэниинэн салайтаран сылдьар киһи сөптөөх, кырдыктаах түмүтү өгөрөрө кыаллыбат.

Дьэ ол иһин, кооператив бырабыланыытыгар дьүүлэлэн баран, "Уйгу

кытата" дьээн улууспут хаһыатыгар сыһыарыы таһаарарга быһаардыбыт. Сыһыарыыбытыгар араас ааттары толкуйдан көрөн баран "Уйгу кытата" дьэнтэ тохтоотубут. Төр дьэтэххэ бары уйгулаах олох иһин охсуһабыт, уйгуну-бийагы дэлэтэр иһин үлэлиибит. Кыта дьээн "уус кытата", "үөрэниг оскулам кытата" дьэбэт курдук тугу эрэ өгөрөн, уһуйан, таптайан... таһаарар, чочуйар дьээн өйдөбүлү биһэр. Онтон ол уйгуну уһанар, өгөрөр "кыһабыгынан" биһиги бары уопсай бас билэр "Чурапчы" кооперативыт буолар. Ол иһин сыһыарыыбытын "Уйгу кытата" дьээн ааттыырга сүбэлэстибит.

"Уйгу кытатын" сүрүн аналынан, сыалынан-соруугунан кооператив үлэтин бары өгүтүнэн кырдыктаахтык сырдатый, өйдөтүү, ылыммыт былааннарбытын толоруута дьону үлэргэ көбүлээһин буолуоҕа. Маны таһынан сыһыарыыбытыгар үлэ бастыг уопутун тарҕатый, ситиһиллэх үлэлээх хаһаайыстыбалар, биһирдэлээн бааһынайдар, үлэһиттэр тустарынан суруйуу, быстах сонуннары, туһалаах сүбэлэри тирдэи буолар.

Быйыл улууспуттар ураты сыл үүннэ. Ол курдук, тыа хаһаайыстыбатыгар көрүүлэр үп үтөс өтгө улуус бэйэтэ дьаһайарыгар бөрилиннэ, улууспут историгыгар аан манаай 2011 сыл Тыа хаһаайыстыбатын сылынан биллэриллэнэ. Быйыл биһиги 8800 тонна үүтү сөрүтүспүсүбүт 298 тонна арыыны, 1 тыһ. 850 тн үүтү ас боролуускуйатын өнөрүөхтөөхтүбүт. Эхэ анаан 74 хаһаайыстыба биһиги маҕиэбигинэн кредит ылан 2 тыһ. 400 төбө ычат сүөһүнү атылаһан итэн тураллар. Ону таһынан Красноярск кыраайыттан 100 төбө герсфорд эт боруода сүөһүнү аны күһүн атылаһан аҕалан, Хайахсыска киирэн итэн тэтиэхтээхтүбүт. Быйыл тутууга былааннарбыт өссө улаххаттар. Аэропорт территориятыгар 400 тонна киирэр ошохранилище, ол таһыгар 14 миэстэлээх бааһынай рынога, сэлэһинэ иһигэр саҥа ас маҕаһына уо да эһи тутуулары олоххо киллэрэхтээхтүбүт.

Онон соруктар улахаттар, эппитинэс улаатта. Дьэ бу соруктары толорууга "Уйгу кытата" сыһыарыы хаһыагыт улахан орулу ылыахтаах. Улууспут дьон-сэргэтэ, кооперативыт пайициктаахтара була бары бу соруктары толору өйдөтөхтөрүнэ, ону толорууга ис сүрөттэриттэн ылыахтарына эрэ бу былааннарбыт, баҕа сааһаларбыт туолар кыахтаахтар.

А.Т. НОГОВИЦЫН
"Чурапчы" ТХПК
бырабыланыытыгар
председателя

2011 с. РЕСПУБЛИКА БЮДЖЕТИТТЭН ЧУРАПЧЫ УЛУУХУГАР ТЫА ХАҤААЙЫСТЫБАТЫН САЙДЫЫТЫГАР БЭРИЛЛЭР СУБВЕНЦИЯ КЭЭМЭЙЭ

I. Сүөһү иитииттэр	195,918 тыһ. солк.
Ол иһигтэн: сибииниэ иитииттэр	1,647 тыһ. солк.
II. Үүнээйи ыһыгытын ойөөһүн	6748 тыһ. солк.
Ол иһигтэн: Күөх ыһыда	3623 тыһ. солк.
Бурдук ыһыгыттар	2140 тыһ. солк.
Хортусканы ыһыда	833 тыһ. солк.
Оҕуруот аһын үүннэригэ	152 тыһ. солк.
III. Сыгы иитиитин ойөөһүнэ	11446 тыһ. солк.
IV. Хотугу үтэс буолбут салаалары сайынарарыга	1270,00 тыһ. солк.
Ол иһигэр: Бултааһыны ойөөһүнэ	685,00 тыһ. солк.
Киллэскэлээх кыһылы иитиитэ	585,00 тыһ. солк.
V. Бөрилибит бөлөмүсчүлэлэри олоххо киллэринэ	10975,00 тыһ. солк.
Барыта улуус үрдүнэ:	226357,00 тыһ. солк.

Маны таһынан быйыл улууспуттар Тыа хаһаайыстыбатын сыла биллэриллэбитинэн улуус бюджетиттэн 8 мөл. 17 нэһиликтэн 300-түү тыһ. Дьарыктаах буолуу кэппиттэн бэйэ дьыалатын сайынарарыга көрүүлэр 2 мөл. "Чурапчы" ТХПК 3 мөл. барыта 17 мөл. 500 тыһ. солк. эһи угуллуохтаах.

УЛУУСКА ҮҮТ СОБОТУОПКАТЫН КӨРДӨРҮҮЛЭРЭ УОННА СОРУДАХТАРА

№	Нэһиликтэр	2010 с. соботуопкаланна тн.	2011 с. Былаан тн.	Былаан эбиалигэ тн.
1	Алабар	429,9	450	20,1
2	Арылаах	393,9	412	18,1
3	Бахсы	389,3	410	20,7
4	Болтоҕо	279,8	293	13,2
5	Бологур	593,6	620	26,4
6	Кытаанах	415,0	426	11,0
7	Мугудай	468,0	490	22,0
8	Одьулуун	553,6	580	26,4
9	Соловьев	692,3	725	32,7
10	Сылан	830,2	877	46,8
11	Төлөй	430,9	451	20,1
12	Хадаар	538,6	563	24,4
13	Хатылы	401,8	421	19,2
14	Хаяхсыт	402,2	421	18,8
15	Хоптоҕо	686,3	720	33,7
16	Чакыр	653,2	684	30,4
17	Чурапчы	244,9	257	12,1
	Улуус үрдүнэн	8403,4	8800	396,6

Таблицаттан көстөрүнэн үүт соботуопкатын быйылгы сорууда былырынныгы көрдөрүүттэн **400(!)** тонна кэригинэн үрдүк. Бу үрдүк кирбиини улууспут быйыл хайаан да ылыахтаах. Онно улуус дьон-сэргэтэ, бары сүһүөх салапта турунан үлэлиирбит-хамсыырбыт эрэйиллэр. Саамай элбэх былааннаах Сылан (877 т.), Соловьев (725 т.), Хоптоҕо (720 т.), онтон саамай кыра соруудаах Чурапчы (257 т.) Болтоҕо (293 т.).

САҢА САЛАЙААЧЧЫ

Чурапчы МТ дьаһалтатын тыа хаһаайыстыбатыгар управлениелык начальнигынан олунньу айтан Филатов А.С. алаһан үлэтин саҕалаата.

Александр Семенович 1979 сыллаах төрүүх, Чурапчы. Чакырылган төрүттээх. 1985 сыллаахха Чакыр орто оскуолатын 1-кы кылааһыгар үөрэнэ киирбитэ. 1992-1996 сс. Чурапчы интернат-оскуолатыгар үөрэнэн орто үөрэҥи бүтүрүбүт. Ити үөрэнэ сылдан 1994 сыллаахха дубайка спорт мастарыгар кандидат нуорматын толорор.

Оскуола кэминтэн тутта ДТХА-га агроном идитигэр үөрэнэ киирэр уонна 2001 с. Академияны ситиһилээхтик бүтүрүбүт. Саха сирин үлэтин тыа хаһаайыстыбатын научнай-чинчийэр институту-

тутар младшай научнай со-труднигынан үлэҥэ киирэр. Ону тэнэ бу институт иһинэн аспирантураҕа ыылын үөрэҥи салгыыр. Ити сылларга албах республикатаары, Россиятаары, Аан дойдутаагы научнай конференцияларга кыттар. 2003 сыллаахха тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар элэр учуонайдар уонна специалистар ортолоругар Саха Республикатын Президентин Гранына хаһаайыстыбаны уонна М.Г. Софронов аатынан фонда стипендията буолар.

2006 сыллаахха "Приемы агротехники возделывания однолетних бобово-злаковых трав в условиях центральной Якутии" дьээн темаҕа тыа хаһаайыстыбатын наукаларын кандидаттын аатын ситиһилээхтик көмүскүүр.

2005 с. тохсунньу - сэттинньи айдарга "Якутшице-пром" ГУП сизмэни тыһыналар сыаһын уонна кылаабынай агрокомунан, сэттинньиттэн техникескэй отдел начальнига.

2006 сыл бэс айыттан 2011 сыл олунньуа диэри «Дьокуускайдаары котер фабрика» ААО производственной-технической отделын начальнига.

Кэрэниэх, биһир 6 саастаах кыыс оролоох.

Кооператив өгүүттүөр

МЫРЫЛАЛАР ӨЙӨӨТҮЛЭР

Кулун тутар 10 күнүгэр "Чурапчы" кооператив салаалтата Мырылаага киирэн нөһүлүһүннэни кытта көрсөн мунньахтаата. Кооператив аастыт сыллаах түмүктэрин уонна иһинки суруктар тустарынан Ноговицын А.Т. иһитиннэриин оҥордо. Мунньахха барыта 60-ча киһи кыттан албах ыйгытыларын биэрдилэр, 9 киһи бэйэлэрин санааларын эттилэр. Быһа түһэн эттэххэ мырылалар бэйил кыстыаа 1740 тобо ынах сүөһүнү кылларан улууска киилэртэн 2-лун түгүлтөн ордук нөһүлүһүннэниэх Болотур, Одьулуун, Сылан нөһүлүһүннэни киилэртэн кыранан хаалан 4-с мөстүрө иһэллэр, республикага биһир дууһага тиксэринэн (3,5 тобо) 1-кы мөстүрө тураллар. Былырын 694 тонна үгүтү туттарбытара, бэйилы былааннара 725 тонна. Бу кыра нөһүлүккэ улахан көрдөрүү.

Мунньахха сүрүннээн үгүт сыанатын, үбүлээһин саҥа механизмын туһунан ыйгыттылар. Мырылалар суоллара - иистэрэ мөлгөһүнэн, ыраах олоһолоруна биһир кыһалдаларынан ГСМ-нан (сэлээркэ-нэ) хааччылыгы туһунан

туоһуластылар. Онуоха кооператив солбуйар председателе Н.А. Аржаков сотору кэминэн тийиһи-таһыи ороскуотун кооператив суотугар уйуунан туран "Туймаада-нефть" сыанатынан, үгүт харчытын суотугар иэс аҕалтыраахпыт дьээн эппиттээн астыннарда. Тыл эттэххэ сүрүннээн кооператив үлэтин өйүүллэрин биллэрдилэр, сир үлэтигэр, бурдукту ыһыла, оҕуруот аһын олоһууга болломто уураҕа баҕаларын биллэрдилэр. 2 киһи кооператив иһинэн үгүт астааһынан байытыгыт туспа ыһылаҕын дьээн этилэрин мунньах бары көрүстүр кыһылаахтара утардылар, сөбүлэстэрин эттилэр.

Мунньахха "Россельхозбанк" Чурапчытаагы офисына салайааччыта В.В. Макарова киирсэн тыа дьонун кредиттэн хааччылыгы туһунан сүбөлэрин сэрээн иһитилэр, ыйгыталастылар.

Ити курдук мунньах эйэ-дэмнээхтик, сэргэхтик барда. Биһир тыһынан мырылалар кооператив үлэтин биһирээлэрин, өйүүллэрин биллэрдилэр.

Тыа хаһаайыстыбатын управлениелык элэр саҥа специалистар Адамов Наум Михайлович дьээн Чакыртан төрүттээх, 1984 с. төрүүх, ДТХА-ны 2007 с. бүтүрүбүт кылаабынай зоотехнигынан уонна Филатова Розалия Станиславовна, Мэҥэ-Хаҥалас Майатыттан төрүттээх, 1984 с. төрүүх, 2009 с. Москвааагы "Норуттар Доррдоһуулар Университеты" бүтүрүбүт управление кыһынан үлэлэрин саҕалаагылар.

Мин кулун тутар 1-2 күнүгэр Тамбов куоракка Россия бааһынайдарын уонна кооперативнай тэригиталарын (АККОР) XXII-с съезигэр Саха сириттэн 8 киһи иһигэр киирсэн кыттан кэллим. Делегацияны правительство солбуйар председателе Степанов А.И. салайан илдьэ сырытта. Съезкэ дойдуга 87 регионуттан 500-н тахса делегат кытына АККОР президеһа Плотников В.Н. дакылаатын дүүһүлэстибит. Эһиттэн кыһа Россия тыатын хаһаайыстыбатын министрэ Скрябин Е.Б. кыттан тыл эттэ. Иккис күн маннайы анарыгар 4 секциянан хайдан «төгүрүк оҕуулар» тэриллэн санаа атас-таһыла ыйгытыла. Күн иккис анарыгар Россия правительствотын председателе В.В. Путин албах арыалдыгытаах калэн, 1 чаас устата киир иэс хоһоонноох этиини оҥордо. Иккис 2 чаас курдук съезд делегаттары ыйгытыларын хоруйдаан толору эппиттэри би-

XXII-С СЪЕЗКЭ КЫТЫННЫМ

арда. Премьер тыл этиитигэр бу аастыт 20 сыл устата тыа хаһаайыстыбатыгар бааһынай хаһаайыстыбалар (фермердэр) эрэ туруктаахтык үлэлээн кэлбитэрин ыйда, дойдубут киһи сир аһынан-үөлүнэн хааччылыгы атын судаарыстыбалартан улахан тутулуктаарын биллээ уонна иһиниһин тыа сиригэр болломто улаатыа дьээн эрэннэрдэ. Ол курдук, агролизининэн техниканы, бурдук сизмэтин атылаһыла 50%-х субсидия көрүллүгэ уонна ГСМ-ы атылаһыла эмиэ чыччатыллар оһоһулуохтарын эттэ. Маны таһынан киһи ордук саҥа тэригэр элэр фермердэри өйөөһүнүгэ комалор оһоһулуохтарын туһунан тоһоһолоон бэлэһэттэ.

Съезд бүтөһигэр аастыт сыллаах түмүгү таһаары буолла. Онно Саха сирин бааһынайдарын Ассоциацията

Смоленскай уобалас кэминтэн II-с мөстүрө тиксэн анал аһыны тутан астыла үөрдүбүт. Ону бары сахалыы таһастаах тахсан туһуһуут дьон болломтоһун тарта.

Съезд кэминтэн Москвага кэлэн тыа хаһаайыстыбатын министрствотыгар сырыттыбыт, 1-кы Президентит М.Е. Николаевы кытта көрүстүбүт. Москва кэра-балы мөстүлэринэн экскурсия сырыттыбыт.

Түмүгэр мин бу Россия бааһынайдарын съездигэр сылдьан Россия премьер-министрэ, "Биһир тыһынан Россия партия" салайааччытын В.В. Путини көрсөн, тыһы-оһун иэс эттэн, албаһи көрөн-билэн кэлбиһинэн улаханнык астыһым, олоһум биһир бэлэһи түтэһиһин аараһым.

Н.И. НЕУСТРОЕВ

"Тоох" б/х салайааччыта Чакыр.

ТАБЫГАСТААХ КРЕДИТТЭРИНЭН ТУҢАНЫН

"Россельхозбанк" тыа сирин үлэһиттэрин араас көрүнгүсө кредиттэн хааччылыгыта сыллата элбээн уонна көрдөбүлү судургутууһун иһэр. Олортон 2 көрүнгү билиһиннэрибит.

1. Саастык күһүнтү (сезоннай) хонуу үлэлэрин чыччатыллар, сыллааһыта болдьоһуттан көрөн 7-7,5-10 %-х кредиттэн хааччылыгы буолар. Бу кредит көрүнгүсө тыа хаһаайыстыбатын таһаары оһоһулуохтара, АПК тэригиталэри сирин оһорууга уонна ыһылы мэтталларыгар ГСМ, ыһылы сизмэтин, минеральнай уонна органической уоһурууу техника саҥаас чакастарын атылаһыла уода хонуу үлэлэрин ыһыла орос-

куоттарын сабыла бу кредиттэн туһаныахтарын сөп.

2. "Садовод" (дачный) кредит. Бу атын кредиттэй тэригиталэргэ суох, саҥа кредит көрүнгэ. Мунутуур суумата 500 тыһ. солк, сыллааһыта 15 %-н 50 тыһылаҕа диэри поручителэ суох бэриллэр. 300 тыһылаҕа диэри биһир, онтон үөһэ суумага 2 физическэй сирэй мэкэтиллэһинэ ирдэнэр. Эбэтэр страховкалаһыт хамсаабат баайы солук утуохха сөп.

Бу кредит 3 сыл болдьоһо кыра тыа хаһаайыстыбатын техникатын атылаһаҕа, хаһаайыстыбаны кэргэтэн тууу ыһарга, тегинида маты-

рылааһын булууга, дьэс көтөрүн, кроһы атылаһыла, минеральнай уоһурууу уода, саады, даачаны тутууга, үүнээһини үүннэригэ ороскуоттуурга ыһаахха сөп.

Онтон 3 сыл болдьоһо сир учаастаһын ыһан, оһорор дьини тутууга, атылаһыла, саад-оһуруот тутууларын ыһыла, оһорор учаастахха дьэс өрөмүөнүгэр, уларыттан оһорууга ыһаахха сөп.

Улууспут дьон-сэргэтэ! Бу сурулуһубут тыа дьонугар туһаайылыгыт табыгастаах, чыччатыллар кредиттэринэн туһана сатаат.

Пресс-киһи.

УЛУУСКА СҮӨҢҮБҮТ, СЫЛАҢЫТ АХСАНА ТӨӨӨНҮЙ?

Нөһүлүһүт	Ыһах сүөһү				Сылаҥы			
	01.2010	01.2011	ол иһигэр ыһага	+	01.2010	01.2011	Биз аһ.	+
Алабар	1169	1073	460	-96	856	864	536	+8
Бахсы	990	997	387	-7	329	325	197	-4
Болото	1270	1281	414	-11	770	807	435	+37
Бологур	1867	1862	747	-5	1357	1372	810	+15
Арылаах	921	918	345	-3	730	731	456	+1
Кытаанах	1242	1142	414	-100	789	809	526	+20
Мугудай	1717	1566	598	-151	1003	1008	632	+5
Одьулуун	2068	2043	743	-25	1226	1283	654	+5
Солоһев	1740	1822	715	-82	1080	1019	699	-61
Сылан	2910	2897	1151	-17	1772	1807	1267	+35
Төһөй	969	1005	399	+36	563	570	361	+7
Хадаар	1532	1514	543	-18	484	518	272	+34
Хатыла	1231	1208	463	-23	853	895	539	+42
Халхсыт	1497	1357	485	-140	574	575	367	+1
Хонтобо	2641	2637	974	-4	1032	1069	625	+37
Чакыр	1602	1565	653	-37	696	666	368	-30
Чурапчы	1724	1615	589	-109	771	769	485	-2
Улууска барыта	27094	26502	10053	-592	14885	15087	9263	+202

ТЭТТИК СОНУННАР

Мугудайга, Мындаҕайыга, Сыланга, Чурапчыга үгүт собуоттара сыһы эригити үлэлээн билиһин күһнэ 8 тоһаттан ордук үгүт астыһылар. Кэлэр айтан бары нөһүлүһүгэ үгүт сыахтара үлэлэрин саҕалаахтара.

Кулун тутар айга кооператив бороһууһуһуһун Мирнэйгэ сыһыны кэминтэн былаан ыһылаһынан өссө Хаандыага уонна Уус Майага баран атылаһан кэллэр.

Ньурба улуһун Чапандатыттан 21 Мэгэдьэс бороһуа атылаһылаһыт атыһар соһоростор бары нөһүлүһүгэ хаһан түгэтиһинилэр.